

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

ANTI||BARBARORVM D. ERAS-||mi Roterodami, liber unus

Erasmus, Desiderius

Coloniæ, 1524

Inuidum e[ss]e, haud religiosum, odisse literas, quas nescias.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30133

prehenditis: Si non didicistis (quod etiam gloriāmini, nō modo confitemini) quid de incompetis tam stolide pronuntias: Sed audistis, opinor, mala esse hæc studia. Esto sane, dum modo a uestri simillimis, inuidis, ignaris, inimicis, uidelicet suam suam docuit, cæcus cæco dux fuit. At proferte, si potestis, uel unum, qui has literas, ubi probe perceptas habuit, accusauit, q̄ in sumptis in eis operæ, se pœnitere dixit: Cur at̄ stolido de incompetis blateranti creditur, erudito de perceptis differētī, fides negatur: An putatis obscuram esse cuiq̄ uestram inuidētiam: an nos fucum uestrum fallere creditis: an fugere nos, qd morbi uos urat: Liceat tandem, quaeso, rebus sua dare nomina definite aliquando pro inuidētissimis, & ignauis, religiosos, ac pios uos uelle uideri:

Inuidum eē, haud religiosum, odisse literas, quas nescias.
TVM medicus. Vtar, inquit, iure concessio, interpellabo: Præclarum te uelitem declarasti, nec temere te Battum appellatum iā puto. Rogante illo, quid ita putaret. Num sunt inquit, hæc ænigmata tibi, qui fabulas perpulchre tenes. Iam probe barbarorū furta prodidisti, ut altera metamorphosi, te ex indice illo lapide, rursus in Battum reuixisse propemodū credā, deinde scite istud hoīm genus, ad pugnam euocasti. Nulla enim re perinde in rabiem agi solent, q̄ si stoliditatis, si imperitiæ, si inuidētiae op̄inōnē illis impingas, hoc est, si maxime uera audiant. Recte sentis, inquit Battus, nec mirum a deo, si tacto hulcere scabiosi commoueantur. Tum uero uide res homines superbissimos, oculis ardentibus, totiusq̄ uultus immanitate, animi testari furorem, etiam si ne inter hæc quidē a simulandæ religionis artificio recedunt, hac tanq̄ personati, suas tragœdias agūt. Nā ut est res oīm optima religio, ita (nōbili histrico teste) ad quiduis uitij prætexēdum commodissimum pallium, eo quod si quis in ip̄a uitia conetur animaduert

tere, religionē, qua sese obumbrarunt, uiolare plerisque uideas-
tur, saepe ita tuto latet uitium proximitate boni. Cuncti ipsi lon-
ge grauioribus uitijs madeant, quā ulli mortalium, quos isti
semidei pro prophetis habent, tamen in alienam uitam petulantissi-
simis linguis inuehuntur, nulli parcentes, nec aetati, nec sexui,
nec gēti, nec ordini, denique ne homini, nec nomini. Ceterum
quoties illos deprehenderit aliquis, aut ebrios, aut scortantes
aut aliud, his etiā sceleratius, designantes, excusant, tegunt, mis-
sari uolunt, ob honorē, inquit, ordinis, quasi ceteri mortales
oēs sint extraordinarij. Cum seditiosissime uociferantur in
uitia clericorum, & imperitam multitudinem ad lapides prouocant,
non putant eē periculum, ne succenseat Christus eius ordi-
nis autor, nam is sacerdos fuit, Iacobita non fuit. Si quis ausit
efferre quicquid de illorum mysterijs, & Augiæ stabulum mouere,
periculum denunciant, ne Franciscus aut Dominicus, aut He-
lias, si dijs placet, iratus perdat hominē. Ex hoc grege quidā
nuper miris laudibus uexit, sui ordinis sodalē, quod in concio-
ne publica nihil non uociferatus in sacerdotes concubinarios
populo ac magistratibus conatus sit persuadere, ut sacerdotū
concupinā in laeuo humero rubram crucē gestare compelles-
rentur. Cuncti hac narratione sibi mire placeret, rogabat quis-
piam, collaudata illius oratione, quo colore uellet eē crucē Iaco-
bitarū, Carmelitarū, ac ceterorū. An placeret ut Minoritarū
concupinā gestaret crucē cinerici coloris, Carmelitarū candi-
di, Iacobitarū nigri. Ibi abominatus homo religiosus omē, lon-
ga cruce se signauit. Tum alter: Nunquam efficies, inquit, quā
libet magna cruce, quin plurimi norint, quae dedecora a ues-
tris sodalibus aliquando designentur. Neque enim fieri secus potest, in
tanta hominum ac nationum colluue. Verū haec, inquit, fortas-
sis ob honorē ordinis efferi fas non est. Id cum alter magno
pore comprobasset, quaerebat, an putaret & sacerdotum esse

ordinē. Cū negare nō posset, rogabat cur existimaret horū cō-
missa seditiosis clamoribus apud populū elatranda? Sed ne lō-
gius ab instituto diuagemur, eodē pallio tegunt crassissimam
institiā suā, qua cætera uitæ dedecora. Vbiq; falsam pietatē, p
clypeo obtendūt, hanc mirificā quandā adsimulāt, adeo quidē
uasre ac ueteratorie, ut nō alijs modo, uerū etiā sibi ipsi astutif-
simi hoīes iponant, nō quod ullo religionis studio moueantur,
q̄ppe qui nusquā alibi quam hac una in re religiosi uideri
cupiunt, sed quod, ut Fabius inquit, sub magni nominis um-
bra delitescāt. Nocētū ē ista religio, furū, homicidarū, q̄ simul
atq; facinus aliquod designauere, tū demū ad aras ac templa
solent cōfugere, ut seruus ille apud Plautū sceleratissimus. At
quo tandē consilio: an quod loci religiōe delectentur? Imo ue-
ro ut crucē effugiant, ut impune sint flagitiosi. Haud aliter no-
stri censors, cū cæteris in rebus & Dionysij sint & Clodij, quo-
ties de bonis studijs agitur, tū demū Numæ uideri uolunt, tū
deniq; se Christianos esse meminerunt, tū demū euangelicas
sententiās canere incipiunt, & res foedas speciosis uocabulis pal-
liantes, zelose, haud inuidētia, dicūt moueri, nec odisse studia
nostra, sed cōtēnere: id homine Christiano dignū ac pulchrū
in primis, apostolorum simplicem rusticitatem nobis propo-
nunt. Singulare inter cœlites præmium illos manere dicunt,
qui disciplinas istas ethnicas ad ostentationē & superbiam inue-
tas, religionis amore possint p̄ nihilo ducere. Rudē pietatem
superis eē gratissimā, quasi uero aut superos rusticitas nostra
quicquam delectet. Quod si est, cur nō bruta in primis ample-
ctimur, aut ad ullā uitæ administrationē utilis sit ignorantia,
ac nō potius insulsissimū sit, ac plane dementis, rem pulcherri-
mā, quā nec habeas, nec habere speres, in alijs cōtēnere. Errāt
uehementer, si cuiusuis, rei contēptū, laudi sibi duci uolunt.
Quid enim si Therites Græcorū ultimus, Achillis partā armis

gloriam una cū ipsīs armīs, pro quibus Aiaci cū Vlyffe certamen erat, dicat se homo ignauissimus contēnere, nonne uniuersis cachinnū mouerit? Quis enim nō rideat, si limax equi uelocitatē contēnat; si noctua aquilæ, si talpa capreæ rideat oculos; si psitaci colorē coruus despiciat; si asellus elephanti sensum nihili faciat; si stolidus ac fatuus, uiri cordati prudentiam contēnat; nunquā laudē merebitur, Equidē operapratium puto barbaris, ne mihi perpetuo de suo contēptu gloriētur contemnerendī rationem ostendere.

Quæ res cū laude contemnantur, & quæ secus.

Sunt enim in rebus humanis quædam, quæ mortaliū animos insituta quadam sui cupiditate sollicitant, siue quæ honesta ac speciosa uideantur, siue quod dulcia, siue alioquin utilia, cuius generis sunt, opes, claritas, dignitas, uoluptas, ista quidē si habeas, aut certe in persequi sit ut potiaris, eatenus dumtaxat, quas tenus a uirtute auocent, contēnere, res est fortis, proboque uiro digna. Pari itē cū laude tristitia ut dulcia contēni solent, Ab his auelli posse, illa uero adire laudi est. Lacedæmoniorum institutum Plato minus probat: quod cum durissimos labores facile contēnerent, contra uoluptates nō perinde exercitati uiderentur, at hi nostri Catones ad utrumuis, scemina quauis molliores, ad solas literas contēnendas, uiros se probent. Quodque magis rideas, contēnunt nō modo res honestissimas, uerū etiam alienas, Ciceronianā contēnunt eloquentiam homines mutis piscibus mutiores, Chryssippi contēnunt acumen, cum sint ipsi quouis pistillo retusiores, Poesim contēnunt profani, & (ut inquit Plato) longe a Musis alieni. Contemunt ueterum theologorum politiam quam assequi desperant, & si sperent, tum magis insaniant. O contemptorum stolidam pecus, dic quæso mihi, quænam ista noua magnanimitas? Quod inauditum contemneris di genus? nummulum non potes contemnerere, & de eruditione